

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de informele EU-Jeugdraad van 3 september 2018 in Wenen.

De voorzitter van de commissie,
Lodders

De adjunct-griffier van de commissie,
Krijger

Inhoudsopgave	Blz.
I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II. Reactie van de bewindslieden	8
III. Volledige agenda	8

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de agenda voor de informele EU-Jeugdraad, te houden op 3 september aanstaande alsmede de geagendeerde fiches. Genoemde leden hebben nog enkele opmerkingen en vragen.

Geannoteerde agenda informele EU-Jeugdraad 3 september 2018

De leden van de VVD-fractie lezen dat het kabinet kritisch staat tegenover de voorstellen van het «DiscoverEU» pilot programma en geen voorstander is van nadere uitwerking van het huidige pilotproject. Ook andere lidstaten zijn kritisch. Kan het kabinet inzichtelijk maken welke lidstaten dit zijn en op welke punten deze lidstaten sceptisch zijn? Wordt deze sceptische dan wel kritische houding ook ingenomen door het Europees Parlement?

De leden van de VVD-fractie steunen het uitgangspunt dat het in het algemeen van toegevoegde waarde is als jeugdbeleid samen met jongeren tot stand komt. Ook als dit eventueel op Europees niveau zou kunnen. Het kabinet spreekt zijn steun uit voor het betrekken van jongeren, mits het eigen lokale en nationale beleid wordt gerespecteerd en mits het kabinet de subsidiariteit zal blijven benadrukken. Genoemde leden zijn van mening dat de gezondheidszorg bij uitstek een nationale aangelegenheid is. Zij zien dan ook geen meerwaarde in het betrekken van jongeren bij Europees beleid over de gezondheid en mentale weerbaarheid van jongeren. Deze leden vragen het kabinet daarom uitvoerig toe te lichten wat de inzet van Nederland zal worden. Is enkel sprake van de uitwisseling van expertise of is het kabinet voornemens Europees beleid op dit onderwerp te steunen?

Fiche MFK – Verordening programma Europees Solidariteitskorps

In de brief worden de eerste twee fases van het Solidariteitskorps beschreven. De leden van de VVD-fractie zijn benieuwd naar de kwantitatieve resultaten van de eerste fase: hoeveel programma's zijn ingezet, hoeveel jongeren deden mee, hoeveel landen stuurden jongeren, hoeveel landen ontvingen jongeren en wat waren de kosten van het programma per deelnemende jongere? Fase twee is nog nauwelijks gestart, maar kent wel een aantal wijzigingen ten opzichte van de eerste fase. Genoemde leden willen graag weten op basis van welke resultaten of evaluatiecriteria deze wijzigingen zijn aangebracht.

Het voorliggende voorstel gaat over een volgende fase, gebaseerd op de eerste twee fases, maar wel met een groter budget en hogere ambities. Volgens de tekst in het voorstel is geen «impact assessment» uitgevoerd, maar wel een ex ante evaluatie. De leden van de VVD-fractie vragen het kabinet inzichtelijk te maken hoe de evaluatie methodologisch heeft plaatsgevonden. Op welke wijze zal de Kamer voorts geïnformeerd worden over de voortgang, conclusies en belangrijkste aanbevelingen?

Genoemde leden steunen het belang van (de inzet van) vrijwilligers en sluiten zich aan bij de opmerking dat vrijwilligerswerk naast werk en/of school plaatsvindt en jongeren zelf moeten voorzien in hun inkomen. Zij vragen het kabinet hoe zij de optimale aanvulling en versterking van het Solidariteitskorps op de Nederlandse pilot van de maatschappelijke diensttijd zien. In hoeverre is het Solidariteitskorps een aanvulling of loopt Nederland voorop? Of zitten de twee programma's elkaar in de weg? Voorts vragen deze leden wat het kabinet een realistische ambitie vindt ten aanzien van het aantal deelnemende jongeren op zowel Europees als Nederlands niveau. Kan inzichtelijk worden gemaakt wat de kosten per deelnemende jongere zijn op basis van het huidige voorstel? Kunnen de kosten per deelnemende Nederlandse jongere inzichtelijk worden gemaakt? Op welke manier zijn de te verwachten kosten anders dan die van de vorige twee fases? Wat is daarvan de reden?

Is het kabinet het met de leden van de VVD-fractie eens dat het verstandiger is de resultaten van de tweede fase (die loopt tot en met 2020) af te wachten en pas een voorstel te doen als daarvan de evaluatie beschikbaar is? Is het kabinet het met deze leden eens dat de doelstellingen van het Solidariteitskorps te behalen zijn binnen het huidige Erasmus+ programma?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de informele EU-Jeugdraad van 3 september 2018. Deze leden hebben hierbij enkele vragen.

Het kabinet geeft aan onvoldoende toegevoegde waarde te zien in de voorstellen van het «DiscoverEU» pilot programma. Ook de Nationale Jeugdraad (NJR) heeft kritiek op het programma, omdat het vooral jongeren met een hogere opleiding zouden zijn die hier baat bij hebben. De leden van de CDA-fractie vragen of het kabinet kan aangeven of de ongeveer vijfhonderd gratis treinkaartjes die met dit programma in Nederland zijn uitgedeeld inderdaad vooral bij jongeren met een hogere opleiding terecht zijn gekomen.

Met betrekking tot de nieuwe EU-jeugdstrategie vragen de leden van de CDA-fractie wat het doel van de door de Europese Commissie voorgestelde EU-jongerencoördinator is. Wat bedoelt de Commissie als zij aangeeft dat deze coördinator ook verschillende uitgaven aan EU-jongerenzaken moet gaan traceren?

De leden van de CDA-fractie vragen hoe representatief het kabinet de constructie vindt waarbij de NJR als enige Nederlandse jongerenorganisatie vertegenwoordigd is in de huidige EU-jongerendialoog. Ziet het kabinet mogelijkheden om die representativiteit te vergroten?

De leden van de CDA-fractie vragen ten slotte op welke wijze het kabinet ervoor wil zorgen dat het Europees Solidariteitskorps en de Nederlandse maatschappelijke diensttijd elkaar niet zullen overlappen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de informele EU-Jeugdraad van 3 september in Wenen en van de EU Jeugdstrategie.

De leden van de D66-fractie verwelkomen het initiatief om tijdens deze Raad een dialoog tussen Ministers en jongeren over de toekomst van de EU-jeugd-doelen te organiseren. Genoemde leden vragen om in het verslag van de Raad de belangrijkste aandachtspunten die in deze dialoog naar voren komen te beschrijven en te appreciëren. Deze leden vragen op welke wijze jongeren ook op meer structurele wijze bij toekomstige (informele) raden betrokken kunnen worden. Deze leden vragen voorts welke mogelijkheden het kabinet en jongerenorganisaties zien om de betrokkenheid van jongeren bij de Europese politiek verder te vergroten. De leden van de D66-fractie vragen bovendien op welke wijze een EU-jongerencoördinator hier aan bij zou kunnen dragen. Genoemde leden vragen op welke wijze het kabinet zich inzet voor het betrekken van jongeren met meer diverse achtergronden en/of uit meer kwetsbare milieus bij de lokale, nationale en Europese politiek.

De leden van de D66-fractie willen een verbreding en verdieping van het Erasmus programma door het programma beter toegankelijk te maken voor jongeren en studenten met minder mogelijkheden en met tevens meer budget voor Erasmus. Genoemde leden vragen op welke wijze Nederland zich bij de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader (MFK) zal inzetten voor de kanselijkheid van jongeren in de Europese Unie, mede gezien de verschillen tussen lidstaten als het gaat om jeugdwerkloosheid en het percentage jongeren dat met armoede of sociale uitsluiting bedreigd wordt.

De leden van de D66-fractie vragen of bij de indicatie van het krachtenveld van de Raad en het Europees Parlement ten aanzien van het beleidsdebat over het jeugdhoofdstuk van het Erasmus programma 2021–2027, zoals opgenomen in de geannoteerde agenda, tevens een indicatie kan worden gegeven van het krachtenveld in het Europees Parlement.

De leden van de D66-fractie zijn verheugd dat het kabinet het initiatief van Europese universiteiten verwelkomt en nieuwsgierig is naar de Europese studentenpas, onder meer omdat Europese universiteiten als aanjager kunnen dienen voor wederzijdse diploma-erkenning. Genoemde leden vragen in hoeverre de lidstaten de raadsaanbeveling om een omvattend systeem voor de erkenning van elders verworven competenties hebben geïmplementeerd. Deze leden vragen op welke wijze lidstaten waar de implementatie achterblijft, worden geprikkeld om alsnog invulling te geven aan deze aanbeveling.

De leden van de D66-fractie vragen of het kabinet inmiddels meer informatie heeft ontvangen over de precieze vormgeving en rol van de «centres of vocational excellence» en deze met de Kamer kan delen.¹

De leden van de D66-fractie onderschrijven het doel van het Solidariteitskorps om bij te dragen aan cohesie, solidariteit en democratie in Europa en daarbuiten, onder meer door internationale mobiliteit en samenwerking. Genoemde leden vragen welke vraagtekens Nederland bij de onderbouwing van het Solidariteitskorps plaatst. Deze leden vragen het kabinet verder toe te lichten hoe hij de synergie tussen het nieuwe Solidariteitskorps programma en het vervolg van het jeugdonderdeel van het programma Erasmus+ wil creëren. Deze leden vragen op welke wijze ontwikkelingslanden bij de vormgeving worden betrokken.

¹ Fiche: MFK – «Erasmus»: het programma van de Unie voor onderwijs, training, jeugd en sport, Kamerstuk 22 112, nr. 2624.

De leden van de D66-fractie delen de opvatting dat de aansluiting van het Caribisch deel van het Koninkrijk op Erasmus een aandachtspunt is. Genoemde leden vragen op welke wijze het kabinet recht wil doen aan dit aandachtspunt.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de informele EU-Jeugdraad van 3 september 2018. Genoemde leden hebben nog enkele vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie vinden het van groot belang dat jongeren betrokken worden bij de democratische besluitvormingsprocessen. Daarom vinden genoemde leden het belangrijk dat de commissie wil proberen jongeren een grotere stem te geven in Europese besluitvormingsprocessen. Deze leden vragen in hoeverre deze plannen leiden tot meer zeggenschap van de jongeren. In welke mate kunnen jongeren echt meebeslissen? Is het kabinet bereid om zich in Europees verband hard te maken voor meer zeggenschap van jongeren, zo vragen deze leden. De leden van de GroenLinks-fractie vragen in hoeverre de jongeren die betrokken worden bij het Europese besluitvormingsproces een afspiegeling zijn van de jongeren in Europa. Is het kabinet bereid om zich ervoor hard te maken dat een grote diversiteit aan jongeren wordt betrokken (van verschillende achtergronden, opleidingsniveau, etc.)? Is in dit kader niet meer nodig dan het voorstel voor een inclusieve EU-jongerendialoog, zo vragen genoemde leden.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen tevens of het kabinet na kan gaan wat nodig is om jongeren meer te activeren en te betrekken. Is het kabinet bijvoorbeeld bereid om met jongeren(organisaties) in gesprek te gaan en hen te vragen wat zij nodig hebben om nog meer jongeren actief te krijgen, zo vragen genoemde leden.

De leden van de GroenLinks-fractie constateren dat het kabinet vraagtekens plaatst bij het voorstel om de prioriteiten uit het EU-samenwerkingskader jeugd in de nationale context te vertalen en in nationale actieplannen op te nemen, omdat het jeugdbeleid gedecentraliseerd is. Ziet het kabinet dan geen enkele (coördinerende) rol voor zichzelf? Bij sommige prioriteiten, zoals de bevordering van jongerenparticipatie en jongeren betrekken bij de democratische besluitvormingsprocessen, kan de nationale overheid toch wel een rol van betekenis spelen? Hoe ziet het kabinet dit, zo vragen deze leden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de stukken ten behoeve van de informele EU-Jeugdraad van 3 september aanstaande. Genoemde leden hebben alvast onderstaande opmerkingen en vragen.

Fiche: Mededeling EU-samenwerkingskader jeugd (periode 2019–2027)

Algemene gegevens

Aangezien het huidige samenwerkingskader (2009–2018) binnenkort afloopt is de Europese Commissie gekomen met een nieuw voorstel voor 2019–2027. Kan het kabinet ingaan op de leerpunten die hij meeneemt uit het samenwerkingskader van 2009–2018 bij de vaststelling van het nieuwe kader voor 2019–2027? Wat zijn daarnaast de belangrijkste gerealiseerde resultaten voor Nederland door middel van de uitvoering van het samenwerkingskader 2009–2018, zo vragen de leden van de SP-fractie.

Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

De leden van de SP-fractie delen de constatering dat voor een goed jeugdbeleid een onderlinge samenwerking tussen verschillende beleids-terreinen in het kader van integraal jeugdbeleid van essentieel belang is. Genoemde leden vragen dan ook hoe aan dit speerpunt uitwerking zal worden gegeven. Er is immers nog veel verbetering mogelijk en nodig als het gaat om de afstemming en samenwerking tussen de verschillende relevante wetten (bijvoorbeeld tussen de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015)).

Aangegeven wordt dat de EU-bevoegdheid op het beleidsterrein betreffende de jeugd de nationale competentie ten aanzien van het jeugdbeleid dient te respecteren, genoemde leden ondersteunen dit. Deze leden zijn wel benieuwd of in het voorgestelde samenwerkingskader volgens het kabinet nu onderdelen zitten die deze nationale competentie niet respecteren. Hoe garandeert het kabinet dat de rol van de EU op deze gebieden ondersteunend blijft?

De leden van de SP-fractie delen de geformuleerde vragen en aanbevelingen aan de commissie. Zo horen genoemde leden graag wat precies de taak van de jeugdcoördinator zou moeten worden en hoe en door wie een dergelijke taak vervuld zou moeten worden.

Mededeling: Bouwen aan een sterker Europa: de rol van het beleid inzake jongeren, onderwijs en cultuur (Com 2018 – 268)

Een sterkere rol voor beleid inzake jongeren, onderwijs en cultuur

Er wordt verwezen naar de verklaring van Rome van maart 2017 waarin onder andere de volgende alinea is opgenomen: «Unie waar jongeren het best mogelijk onderwijs en de best mogelijke opleiding genieten en op het hele continent kunnen studeren en een baan kunnen vinden.» In een eerdere inbreng heeft de SP-fractie reeds een aantal kritische vragen gesteld over het kunnen volgen van onderwijs over het gehele continent (zie Kamerstuk 21 501-32, nr. 284). Natuurlijk zijn genoemde leden ook van mening dat er aandacht moet zijn voor de opleiding van en het onderwijs aan jongeren. Deze leden vragen echter om een nadere toelichting op de zin: «Er moet meer aandacht worden besteed aan onderwijs, opleiding en cultuur, zodat hun mogelijkheden optimaal kunnen worden benut om het Europees project te ondersteunen. Investeren in vaardigheden, competenties en kennis is essentieel om de veerkracht van Europa te vergroten». Het is toch niet zo dat we investeren in onze jongeren in het belang van «de veerkracht van Europa», wij doen dat toch in het belang van de jongeren zelf? Daarnaast wordt aangegeven dat er meer aandacht moet zijn voor cultuur: «Onderwijs en cultuur verhogen ons bewustzijn, ons begrip van en onze waardering voor het rijke gemeenschappelijke culturele erfgoed, de geschiedenis, de ervaringen, de overtuigingen en de waarden van Europa. Dit verenigt mensen over de grenzen heen en geeft ons een samenhangingsgevoel. Onderwijs, opleiding en cultuur kunnen ons helpen ontdekken en ervaren wat het betekent Europeaan te zijn.» Met andere woorden, het versterken van het gevoel bij Europa te horen is onderdeel van de culturele agenda. Is het daadwerkelijk de intentie om dit gevoel door kunst en cultuur kunstmatig te creëren, zo vragen de leden van de SP-fractie.

Europese studentenkaart

De leden van de SP-fractie ontvangen graag een nadere definiëring van «de Europese studentenidentiteit», wat wordt daar precies onder verstaan?

Europese universiteiten

Is het de bedoeling dat er ook Europese universiteiten in Nederland tot stand worden gebracht, zo vragen de leden van de SP-fractie. Daarnaast ontvangen genoemde leden graag een toelichting op wat dit betekent voor het Nederlandse onderwijs. Zal er sprake zijn van een verdere internationalisering en verengelsing van het Nederlandse onderwijs? Ook zijn deze leden benieuwd naar de financiële gevolgen. Krijgen deze Europese universiteiten meer of extra financiële (Europese) middelen?

Jongeren betrekken, verbinden en versterken: een nieuwe EU-strategie voor jongeren (Com 2018 – 269)

Naar een nieuwe EU-strategie voor jongeren

Het Europese Solidariteitskorps wordt genoemd als een voorbeeld van hoe jongeren kunnen bijdragen aan positieve verandering in de maatschappij. De leden van de SP-fractie constateren dat op korte termijn in Nederland een begin wordt gemaakt met de maatschappelijke diensttijd. Kan het kabinet toelichten wat precies de verschillen en de overeenkomsten zijn tussen het Europese Solidariteitskorps en de Nederlandse maatschappelijke diensttijd en hoe wordt overlap voorkomen, zo vragen genoemde leden. Wat is de meerwaarde van het ene project ten opzichte van het andere project? Deze leden vinden dit ook van groot belang omdat met beide projecten honderden miljoenen euro's zijn gemoeid. Gaan de jongeren straks (mogelijk) aan beide projecten deelnemen? Hoeveel Nederlandse jongeren zullen naar verwachting deel gaan nemen aan het Europese Solidariteitskorps?

Er wordt een samenvatting van de voornaamste maatregelen op dit terrein gegeven, bijvoorbeeld worden genoemd het traceren van de EU-uitgaven aan Jeugdzaken en het opstarten van een nieuwe en inclusievere EU-jongerendialoog met bijzondere aandacht voor kansarme jongeren. Graag ontvangen de leden van de SP-fractie een stand van zaken van de uitvoering van deze «voornaamste maatregelen».

Betrekken. Verbinden. Versterken.

Aangegeven wordt dat al veel Europese jongeren zijn betrokken, maar dat dit verder uitgebreid moet worden, met name jongeren uit achtergestelde groepen moeten meer betrokken worden. Kan inzicht gegeven worden in de situatie voor Nederland? Met hoeveel Nederlandse jongeren staat het EU-jeugdbeleid (via de gestructureerde dialoog) in contact? Is er daarnaast enig inzicht in de samenstelling van deze groep (zijn bijvoorbeeld jongeren met minder mogelijkheden bereikt) en in het kader van welke jongerenorganisaties zij zijn bereikt, zo vragen de leden van de SP-fractie.

De lidstaten zullen worden aangespoord zich (onder andere) te concentreren op het ontwikkelen van de kwaliteit en het bevorderen van de erkenning van jeugdwerk. Kan het kabinet toelichten hoe deze acties in Nederland vorm zullen krijgen, want de leden van de SP-fractie zijn namelijk van mening dat een goed jeugdwerk onze inzet en aandacht verdient.

II. Reactie van de bewindspersonen

III. Volledige agenda

Geannoteerde agenda voor de informele EU-Jeugdraad van 3 september 2018 in Wenen

Brief regering – Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, P. Blokhuis – 21 augustus 2018, 21 501-34, nr. 301

Fiche: MFK – Verordening programma Europees Solidariteitskorps

Brief regering – Minister van Buitenlandse Zaken, S.A. Blok – 20 juli 2018, 22 112, nr. 2666

Fiche: Mededeling EU-samenwerkingskader jeugd (periode 2019–2027)

Brief regering – Minister van Buitenlandse Zaken, S.A. Blok – 29 juni 2018, 22 112, nr. 2610

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE European PARLIAMENT, THE European COUNCIL, THE COUNCIL, THE European ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Building a stronger Europe: the role of youth, education and culture policies COM (2018) 268

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE European PARLIAMENT, THE European COUNCIL, THE COUNCIL, THE European ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Engaging, Connecting and Empowering young people: a new EU Youth Strategy COM (2018) 269